РЭГІЯНАЛЬНАЯ ГАЗЕТА: БРАСЛАЎ, ГЛЫБОКАЕ, ДОКШЫЦЫ, МЁРЫ, ПАСТАВЫ, ШАРКОЎШЧЫНА

ВОЛЬНАЕ ГЛЫБОКАЕ

Жыве Беларусь!

Free Hlybokaye — Wolne Glebokie

Дык жа будзем! На Беларусі -- беларусы жывуць!
Янка Купала

Выдаецца са снежня 1994 года | № 13 (31), лістапад 1999 года | Бясплатна

Рэгіянальны «экспрэс»

Аў, мужыкі, дзе вы?

Дэмаграфічны крызіс на Беларусі набывае новыя абрысы. У Мёрскім раёне сярод асоб пенсійнага ўзросту 74 % жанчын. Найбольш высокая смяротнасць «моцнага» полу ва ўзросце 20 - 30 і 45 - 60 год. Недахоп мужчынскіх рук -- адна з прычын заняпаду уласных падвор'яў на Віцебшчыне. «Суцяшэннем» для мужчын становіцца толькі тое, што стан здароўя падзкылых жанчын значна горшы, чым у равеснікаў супрацьлеглага полу. А яшчэ нядаўна Мёршчына славілася доўгажыхарамі, якія «пераходзілі» стогадовую мяжу.

Кніга земляка ў падарунак Мёршчыне

Каштоўным экспанатам папоўніўся краязнаўчы музей пры Мёрскай СШ №3 -- кнігай «Дзісна -- бастыён на Дзвіне», якую выдаў у Польшчы Эдвард Зябела. У мінулым выпускнік даваеннай мясцовай гімназіі ён працаваў доўгі час польскім урачом, але на ўсё жыццё захаваў у сэрцы любоў да родных мясцін. Гады прысвяціў ён пошукам па архівах і стварэнню аб'ектыўнай гісторыі краю ад сівой мінуўшчыны да цяперашняга. У кнізе больш чатырохсот старонак сотні фотаздымкаў, унікальных, якія сведчаць аб росквіце мястэчка ў мінулым. Кнігу суправаджаюць рэдкія копіі архіўных карт і схем эпохі Вялікага Княства Літоўскага. Цяперашняму пакаленню ў новым тысячагоддзі шмат трэба будзе папрацаваць, каб вярнуць Мёршчыне страчаную прыгажосць і росквіт.

Страляюць, што ў сваім агародзе

Яшчэ не забыўся інцыдэнт з захопам расіянамі беларускай вёскі Мікалаеўка, як чарговы сусед-расіянін пусціў у ход зброю на нашай зямлі. Днём на дарозе бліз Шаркоўшчыны была абстраляна з пісталета легкавушка мясцовага жыхара. На шчасце, вадзіцель жывы, пашкоджана толькі правае крыло аўтамабіля. Участковы, які выехаў на затрыманне злачынцы, таксама трапіў пад прыцэльны агонь. Пасля папераджальных выстралаў, міліцыянер параніў стралка і затрымаў яго. Высветлілася, што самаробную зброю меў пры сабе моцна п'яны жыхар Калінінградскай вобласці, які і сам не растлумачыў навошта ён страляў па беларусу. Можна ўявіць, які наплыў бандытаў і выпівох хлыне да нас, якія забойствы, узрывы і крымінальныя разборкі абрушацца на Беларусь калі будзе падпісаны Саюзны дагавор і межы паміж краінамі сатруцца.

Наперадзе зімоўка

Толькі чатыры гаспадаркі Пастаўскага раёна могуць самастойна перажыць зіму: калгас «Дружба», імя Суворава, «Заслонава», «Калініна». За астатнімі 20-цю афіцыйна замацавана 31 мясцовае прадпрыемства, падпісаны адпаведныя дагаворы аб аказанні шэфскай дапамогі 32 фермам. Увесь стойлавы перыяд горад будзе абавязаны даваць грошы на фураж, а пры неабходнасці і на тэхніку.

Лён таксама падкачаў

Невясёлымі былі сёлетнія «Дажынкі-99», бо па колькасці нядўдач у аграрным сектары гэты год не мае сабе аналагаў. Недабор зернevых. Спад у жывёлагадоўлі. Неўраджай ільну. У самым буйным ільносеючым Пастаўскім раёне толькі на 640 гектарах з больш чым 2 тыс. пасеваў саспеў ядрэнны даўгунец. Яшчэ 300 га льну прыйшлося пасгул пераараць. Таму ільносаводу, адны з лепшых у краіне на год ці ўдасца вярнуць поўнасцю уласныя 9 млрд. руб. выплачаных авансам калгасам, бо недабор тарсты па раёне складзе больш 2 тыс. тон.

Будзе новы універмаг

Шаркоўскі універмаг прыйшоў у заняпад. Гандлёвы цэнтр зачынілі на капітальны рамонт, але пабудаваны ў 50-ых гадах будынак, цесны і нязручны сёння, ужо не ўпісваецца ў архітэктурны ансамбль сучаснага гарпасёлка. Вырашана на гэтым месцы ўзвесці новы будынак. На будаўніцтва адведзена паўтара года. Работы ўжо распачаты і вядуцца суседзямі-глыбачанамі. Пазней на аб'екце будуць працаваць свае спецыялісты. Аддзелы старога універмага часова размешчаны ў іншых гандлёвых кропках пасёлка.

У. Шык

След прывядзе да роднае сялібы,
У бацькаў дом пераступі парог
І зноў у шлях. А ўсе былыя хібы
Пакінь на скрыжаванні трох дарог.

Фама Ляшонак

ЦЫТАТА НУМАРА

Сабакі глядзяць на чалавека знізу ўверх, каты -- зверху ўніз і толькі свінні глядзяць на нас, як на роўных.

У. Чэрчыль

Ідучы на аналіз, глядзіце пад ногі

Шмат людзей пераварочваецца ў пакоях глыбоцкай паліклінікі, дзе бяруць аналізы крыві ды мачы. Людзі, як вядома, ідуць сюды заклапочаныя сваім, абцяжараныя хваробай і пад ногі сабе не глядзяць -- кожнага хвалюе як хутчэй здаць аналіз, трапіць на прыём, не спазніцца на аўтобус, знайсці грошы на лекі. А глядзець пад ногі трэба, бо да ўжо існуючых болек можа дабавіцца яшчэ адна -- сіняк ці разбітае калена. Справа ў тым, што ў пакоі, дзе здаюць кроў і ў суседнім, дзе здаюць мачу, дыбарам паднялася плітка, ходзіць хадуном пад нагамі. Ступіш неасцярожна і заваліўся. Падобнае здаралася ўжо не раз і з самімі супрацоўнікамі паліклінікі, і з пацыентамі: як з дарослымі, так і з дзецьмі. «Пасадзіць на цэмент» тую плітку ці закласці небяспечныя для людзей месцы лінолеумам няцяжка. Але рукі ў адказнай службы да гэтага пакуль не дайшлі. Мяккія вугалкі на паверхах ёсць, сядушкі пад кабінетамі змянілі (за што вялікі дзякуй), а на пліткі дагэтуль спатыкаемся. 8 лістапада 5-гадовая дзяўчынка звалілася і збіла локаць. Доўга і моцна плакала. Хто наступны?

Каб быў маладзейшы, прынёс бы паўвядра цэменту і адрамантаваў бы тую падлогу.

М. Савоська

Новыя абавязкі пажарных і міліцыі

Раніцой 8 кастрычніка віцебскія пажарныя з дапамогай тэлескапічнай лесвіцы здымалі са страхі аднаго з будынкаў вялізны памераў карыкатурны партрэт. У роце намаляванай асобы тырчала костка, ніжэй стаяў подпіс «Шклоўскія дажынкі -- 99»

У пісьменнікаў перавыбары

3 кастрычніка на чарговым пасяджэнні аддзялення Віцебскага Саюза пісьменнікаў замест Алега Салтука, які кіраваў «пішучым атрадам» Віцебшчыны на працягу 20 год, сакратарам быў абраны малады празаік Франц Сіўко. Яго намеснікам стаў паэт, аўтар некалькіх зборнікаў Алесь Жыгуноў з Глыбокага. Алесь не першы год узначальвае Полацка-Глыбоцкую філію паэтаў.

«Віцебскі кур'ер»

Дэфіцыт газу

Пачынаючы з верасня, напалову зменшылася паступленне газу ў балонах ва ўсе рэгіёны вобласці. Толькі ў Мёрскім раёне чарга за балонамі перавысіла 4 тысячы чалавек, і яна штодзённа павялічваецца. Пакуль усё ў парадку з газам толькі ў жыхароў шматкватэрных дамоў, хоць газавікі не выключаюць магчымасці адключэння і іх ад групавых ёмкасцей у выпадку змяншэння падачы паліва з Расіі.

У. Шык

З павагай да жанчыны

Адзін свабодны ад работы дзень у тыдзень з аплатай у памеры сярэдняга заробку прадстаўляецца адзінокім маці, удовам, разведзеным жанчынам і тым, хто выхоўвае двух і больш дзяцей ва ўзросце да 16 год.

«Народная газета»

інфармацыйны блок ПРЫСТУПКІ

падзеі і факты без каментарыяў

☑«Абсолютной чепухой и безответственностью» назваў пасол ЗША ў Беларусі Дэніел Спекхард заяву беларускіх афіцыйных асоб аб фінансаванні Захадам апазіцыйнай дэманстрацыі ў Мінску 17 верасня. «У многіх назіральнікаў склалася ўражанне, што дэманстрантаў справакавалі,-- сказаў амерыканскі пасол. -- Тое кіданне камянёў, якое паказвалі па тэлебачанню, адбылося пасля таго, як міліцыя неапраўдана прымяніла сілу, затрымліваючы людзей, якія пратэставалі».

☑Перамогай на 62-ім ходзе чэмпіянату свету па шахматах Г. Каспарава скончыўся паядынак, у якім супраць гросмайстра гулялі карыстальнікі сеткі Інтэрнэт. У матчы супраць Каспарава прынялі ўдзел больш 30 тысяч аматараў.

☑Нядаўна ў Празе засядалі прэм'ер-міністры цэнтральна- і ўсходнееўрапейскіх краін. Прысутнічаў там і Сяргей Лінг. Удзельнікі паабяцалі Балканскім краінам дапамогу і заявілі, што Югаславію возьмуць у свае шэрагі пры ўмове, што яна неадкладна правядзе дэмакратызацыю.

☑Беларускі пасол у Аўстрыі Валянцін Фісенка ўручыў двум аўстрыйцам ордэны Скарыны. Г.Бургард і Э. Фідэсэр фактычна сабралі грошы (2,8 млн. долараў) на будаўніцтва комплекса дзіцячай анкалогіі і гематалогіі ў Бараўлянах за што і ўзнагароджаны.

☑«Калі я слухаю прывітальныя размовы нашых адказных асоб на дыпламатычных прыёмах, якія гавораць па-руску, то разумею, што ўлада нават не задумваецца над тым, каго ці што яна прадстаўляе: ці незалежную Рэспубліку Беларусь, ці нейкае расплывістае тэрытарыяльнае ўтварэнне, дзе існуе агульная інтэрнацыянальная мова,-- сказала выконваючая абавязкі старшыні Беларускага Саюза пісьменнікаў В. Іпатава. -- Мне здаецца, прадстаўнікі ўлады не ў поўнай меры даюць справаздачу, што яны -- дзяржаўныя дзеячы, што іх учынкі будуць ацэньваць нашчадкі».

☑Колькасць насельніцтва Беларусі складае 10,1 млн. чалавек. З 1993 года колькасць памерлых перавышае колькасць народжаных. За гэты перыяд нараджальнасць у рэспубліцы скарацілася на 34,5%, смяротнасць узрасла на 26%. Смяротнасць сярод мужчын павялічылася на 32%, сярод жанчын на 17,5%. Павялічылася колькасць абортаў -- да 60% ад колькасці народжаных дзяцей. 3 кожнай тысячы дзяўчат за ўзросце да 19 год робяць аборты больш 30, што ў 10 разоў перавышае гэты паказчык у развітых краінах. 3 кожнай тысячы народжаных у рэспубліцы 25% хворыя, 5% адразу накіроўваюцца ў рэанімацыю.

☑З трэцяга лістапада ў Беларусі на 25% зноў падаражэла гарэлка. Гэта ўжо восьмі раз з пачатку года.

☑7 лістапада камуністы Беларусі адзначылі 82-ую гадавіну Кастрычніцкай рэвалюцыі. Мітынг і шэсце былі нешматлікімі. Школьнікаў і моладзь ПТВ у большасці загналі пад прымусам. Добраахвотна з'ехаліся на плошчу Незалежнасці ў Мінску толькі 500 ветэранаў камуністычнага руху. Усяго да канцовага пункту дайшлі 7 тыс. дэманстрантаў.

☑Раніцой 8 лістапада над помнікам Уладзіміру Караткевічу ў Віцебску затрапятаў бел-чырвона-белы сцяг. Ён стаў своеасаблівым пацвярджэннем слоў класіка: «Быў, Ёсць. Буду».

☑11 лістапада адбылася ўсеагульная папераджальная забастоўка прадпрымальнікаў, якія гандлююць на рэчавых рынках рэспублікі.

☑У 1999 годзе ў вобласці на пажарах загінула 136 чалавек, у тым ліку пяцёра дзяцей. За 10 месяцаў бягучага года ўжо 138 загінуўшых, з іх 9 дзяцей. 525 чалавек выратавана. 60% выпадкаў гібелі людзей сёлета было звязана з ужываннем спіртного.

☑За мінулы летні сезон на пляжах турысцка-аздараўленчага комплексу «Браслаўскія азёры» пабывала 4 тыс. турыстаў.

☑З выкліканых у Пастаўскі райваенкамат на восенскую прызыўную камісію 97-мі знакоў толькі 37 абраны годнымі для несення службы.

☑Па нацыянальнаму польскаму тэлебачанню хутка будзе паказана перадача пра жыццё Браслаўскага саюза палякаў. Чатыры дні здымалі палякі сюжэты пра дзіцячы калектыў польскай песні з Відзаў, пра фальклорны ансамбль «Вярба», які летась выступаў у Польшчы. У праграму ўключаны інтэрв'ю з настаўнікамі польскай мовы мясцовых школ, актывістамі саюза, а таксама цудоўныя краявіды Браслаўшчыны.

Уладзімір Шык
Паставы

БЕЛЫЯ НОЧЫ НАД ЗЯМЛЁЙ «СВЕНСКАР»

Працяг, пачатак у №12(30)

Раз у чатыры гады шведы дружна накіроўваюцца на выбарчыя ўчасткі, каб выбраць сабе ўладу. Швецыя – краіна канстытуцыйнай манархіі (каралеўства), аднак, улада караля Карла XVI Густава абмежавана чыста прадстаўнічымі функцыямі. Заканадаўчая ўлада належыць рыксдагу (парламенту), які фарміруе ўрад з ліку партый, што набралі найбольшую колькасць галасоў у ходзе народнага галасавання па партыйных спісах. Пасля невялікага перапынку выканаўчую ўладу зноў ажыццяўляюць сацыял-дэмакраты. Адначасова ў дзень выбараў абіраецца ландсцінг-орган, які кіруе аховай здароўя, а таксама дэпутаты мясцовых камун – адміністратыўна-тэрытарыяльных адзінак накшталт нашых раёнаў.

2. ГАЛОЎНАЯ ЎЛАДА НА МЕСЦЫ

Гэта прадуманая і стройная сістэма функцыяніруе ўжо сотні гадоў. Кожная ўлада выконвае свае функцыі і насельніцтву добра бачны як яе поспехі, так і недапрацоўкі. У прыватнасці, за ўрадам замацаваны сферы дзейнасці абароны краіны, работа паліцыі, судоў, пракуратуры, вышэйшай школы, чыгункі. Астатнія пытанні жыццядзейнасці вырашаюць 288 мясцовых камун, на якія падзелена краіна.

Ля ўваходу ў новы супермадэрновы будынак праўлення камуны Ліндэрсберга нас сустрэў высокі, малажавы мужчына – муніцыпальны саветнік Бенгт Б'ернемальм (па-нашаму старшыня райсавета дэпутатаў). Бясшумна расчыніліся аўтаматычныя шырокія дзверы, і мы зайшлі ў хол. На сценах было шмат кветак, а па-суседству з імі віселі драўляная барана і вілы. У нішы была ўмацавана жалезная печка, у якой пару стагоддзяў таму назад выплаўлялі ў гэтых мясцінах руду. Асаблівая гордасць шведаў сёння мець у кожным доме, установе, рэстаране, магазіне рэчы сваіх продкаў, прадметы старыны, асабліва блюды, чайнікі і кафейнікі з начышчанай да блеску медзі.

У будынку праўлення камуны выдатна мебліраваныя, як і ў цэлым па краіне, кабінеты за шклом. Камп'ютары ў кожнага з 300 чыноўнікаў. У зале пасяджэнняў праўлення былы дырэктар гімназіі, лідэр тутэйшых сацыял-дэмакратаў, якому ніяк не дасі на выгляд 63 гады (у Швецыі пенсійны ўзрост аднолькавы для мужчын і жанчын – 65) даволі падрабязна і шчыра расказаў аб арганізацыі працы муніцыпалітэта.

На апошніх выбарах у Лідэнсбергу і ваколіцах было абрана 45 дэпутаў, прадстаўнікоў 8 партый. Найбольш месцаў у сацыял-дэмакратаў – 18. У строгай адпаведнасці з працэнтамі іншых партыйцаў яны сфарміравалі праўленне камунны з 15 чалавек. На іх ускладзена адказнасць размяркоўваць і кантраляваць гадавы бюджэт, які складае 150 млн долараў; вырашаць на што патраціць сабраныя народныя грошы. Сфарміравана таксама 6 асноўных ведамстваў, якія адказваюць за садзікі і школы; дарогі і паркі; сацыяльнае забеспячэнне і паджылых людзей; культуру; спорт і адпачынак; экалогію, а таксама за дзейнасць пажарных каманд у ваколіцах. Толькі адзін з палітыкаў, сам старшыня, працуе на поўную стаўку і мае 32.700 крон у месяц (3.850 долараў, з якіх пасля выплаты падаткаў і аплаты сваёй віллы застаецца на жыццё 2.120 долараў). Яшчэ трое яговых асноўных памочнікаў, у тым ліку прадстаўнік апазіцыі, працуюць на палову стаўкі. Астатнія дэпутаты – на грамадскіх пачатках або за невялічкі ганарар, які выплачваецца за ўдзел у планавых мерапрыемствах, пасяджэннях.

Што ўразіла ў Швецыі – дык гэта адкрытасць грамадства, магчымасць любому грамадзяніну дасканала ведаць, чым займаюцца органы ўлады, суды і нават паліцыя. За выключэннем сакрэтных матэрыялаў і дакументаў, усё астатняе людзі могуць пачытаць нават у бібліятэцы, куды мэрыя накіроўвае свае паперы. Дзейнасць жа палітыкаў наогул пад павелічальным шклом, за імі пільна назіраюць тыя ж газетчыкі з "Бергладпостэн". Калі ўлада сфарміравана, ў газеце з'яўляецца пара палос з фотаздымкамі ўсіх дэпутатаў, звесткамі пра іх сямейнае і матэрыяльнае становішча, жыллёвыя ўмовы, інтарэсы і захапленні.

Усе ў камуне добра ведаюць, напрыклад, што іх кіраўнік жыве ў невялічкім гарадку Фелінгсбро ў 41 км ад месца працы на старой вілле, купленай 25 гадоў назад і за якую да гэтага часу выплачвае працэнты пазыкі. Новы аўтамабіль "Вольва", на якім Бенг штодзённа дабіраецца на працу, куплены 4 гады назад на ўзяты ў банку заём. У краіне такая практыка: тут няма службовых аўтамабіляў і персанальных вадзіцеляў. У выпадку неабходнасці адказным работнікам даецца датацыя на бензін для ўласных машын. Толькі за прэм'ер-міністрам у рабочы час замацаваны шафёр-вайсковец. Нават кароль па вуліцы сталіцы ездзіць за рулём сам.

Адказны момант у жыцці мэрыі – вызначэнне аб'ёмаў абавязковых плацяжоў грамадзян. У Ліндэрсбергу, ў прыватнасці, вызначылі, што з кожных ста кронаў даходаў падаткаплацельшчык уносіць 20 камуне і яшчэ 10 на патрэбу аховы здароўя. Яшчэ 1% ідзе дзяржаўнай лютэранскай царкве, бо ўсе шведы і іх дзеці з моманту нараджэння з'яўляюцца яе членамі, калі толькі не падалі спецыяльнай заявы аб выхадзе з лона. Шматлікія храмы напаўпустыя і запаўняюцца толькі ў дні асноўных хрысціянскіх святаў і бясплатных абрадаў хрышчэння, вянчання, адпявання памерлых.

-- З грошай, якія сабраны ў камуне,-- расказваў Б.Б'ернемальм,— нічога ў сталіцу і вобласць Эрэбру, куды ўваходзіць 12 камун, не пералічваецца. Дзяржаве плоцяць падаткі толькі прадпрыемствы і фірмы. Камуна прадстаўляе рабочыя месцы чыноўнікам сферы мясцовага будаўніцтва, адукацыі, санзабеспячэння, культуры, а таксама каля 2000 **рабочых месцаў**, заробкі ў якіх складаюць 14 – 18 тыс. крон. Адзін долар роўны 8,5 крон у месяц (гэта 1.600 долараў), але, як паўтараюць шведы, гэта лічба без уліку падаткаў. Астатнія жыхары занятыя ў гандлі, у банкаўскай і страхавой справах, сферах паслуг; прыкладна трэцяя частка працуе ў прамысловасці. Буйнейшыя аб'екты прамысловасці, такія як філіял канцэрна "Вольва" і папера-картонная фабрыка, дзе заняты 600 чалавек, перакуплена амерыканцамі.

У камуне, як і ў цэлым па краіне, пераважае гарадское насельніцтва. Статус гарадкоў у Швецыі маюць паселішчы з колькасцю жыхароў не менш 200 чалавек. Больш населеныя абавязкова маюць пошту, магазін, бензакалонку, школу, царкву, клуб, кааператывы па збыту сельгаспрадукцыі. Сельская гаспадарка тут слабая. Патрэбнасці краіны ў харчаванні забяспечваюць 3% фермераў, якія маюць у сярэднім па 35 гектараў зямлі.

Апроч фірм-гігантаў у камуне зарэгістравана 900 невялічкіх прыватных прадпрыемстваў, дзякуючы якім удалося зменшыць колькасць незанятага працай насельніцтва з 15 да 10 працэнтаў. «Калі людзі не параязджаюць у іншае месца ў пошуку работы і колькасць падаткаплацельшчыкаў не змяншаецца, — падкрэсліў камунальны саветнік, значыць, камуна справілася з ускладзенымі на яе задачамі. У невялічкім гарадку Ліндэрсбергу акрамя прадстаўнічай і заканадаўчай улад прадстаўлена і трэцяя – судовая.

Суд першай інстанцыі, адзін з самых маленькіх у краіне, размяшчаецца ў шыкоўным асабняку XIXст. Працуюць тут два суддзі, якія вытрымалі конкурс і па рэкамендацыі Вярхоўнага Суда пажыццёва назначаны на пасаду ўрадам, а таксама трое практыкантаў-выпускнікоў юрфака. У год разглядаецца каля 500 спраў. Пакаранні розныя: ад штрафаў да пажыццёвага зняволення. Апошняе здараецца выключна рэдка. Пры разглядзе найбольш складаных спраў, напрыклад, аб забойствах, на працэсе прысутнічаюць да 5 прысяжных засядацеляў, якіх абіраюць па выніках выбараў.

У суддзяў выдатныя ўмовы працы: дываны, карціны, ніякіх жалезных клетак. У асобным пакоі кожны падследчы можа пачытаць на камп'ютары сабраныя па ягонай справе матэрыялы і азнаёміцца з доказам яго віны. Пасля абвяшчэння прыгавора, асуджаным даюцца тры дні для падачы апеляцый у суды вышэйшай інстанцыі. Што нова і цікава для нас, асуджаны сам выбірае для сябе зручны час, калі ён, напрыклад, у водпуску можа адседзіць прызначаны тэрмін пакарання. Апраўдала сябе і стала папулярнай такая форма пакарання, як дамашні арышт, або электронныя кандалы, але ў цэлым шведскае грамадства законапаслухмянае і ў турмах па краіне знаходзіцца крыху больш 4000 зняволеных (на Беларусі ў 15 разоў з лішнім больш). У жаночай турме строгага рэжыму Хікенборг давялося пабываць.

Працяг будзе.

«ВОЛЬНАЕ ГЛЫБОКАЕ» у крыжацкім замку 14 стагоддзя

(Заканчэнне, пачатак у №10(28)

Развітанне з Крынкай

На развітанне з Крынкай, беларуская дэлегацыя была запрошана ў лес, да вогнішча, на вячэру. У палякаў такія вячэры, традыцыйна, адбываюцца са смажаннем адмысловых каўбасак над полымем кастра, якія нанізваюць на даўгія пруткі. Зразумела, гэта былі каўбаскі Лукаўскага мясакамбіната. На такіх «тусоўках» моцныя напоі не ўжываюць, проста прывозяць шмат піва. Гаспадары, сярод якіх быў дырэктар Крынкаўскай школы, войт гміны Лукаў, пані Казімера Галаўска, мясцовая інтэлігенцыя, спявалі ля вогнішча цудоўныя польскія песні пад акардэон.

Мастак Ян Магэйка (1838 - 1893).
«Люблінская Унія 1569 года

Беларусы праспявалі колькі сваіх нацыянальных шлягераў, і, як у Нідзіцы, у крыжацкім замку, палякі супраць нашых «вершнікаў на конях» супрацьпаставіць нічога не змаглі.

Казімера Галаўска сама пажадала паразмаўляць з адным з аўтараў «Вольнага Глыбокага». Войт пажадала поспехаў журналістам газеты і запэўніла: «Я веру, прыйдзе час і ў вас, на Беларусі, будзе ўсё добра, і тое, што вы робіце будзе спрыяць адраджэнню вашай краіны...»

Прадбачу, што нехта, прачытаўшы абедзве часткі гэтага артыкула, скажа: «Што той карысці для краіны ад наведвання школ, замкаў, прытулкаў для інвалідаў і пікнікоў ля вогнішча з півам і каўбаскамі разам з гмінным начальствам?»

Справа у тым, што наша беларуская дэлегацыя наведвала толькі грамадскія арганізацыі Польшчы. Я падкрэсліваю, што і школы ў Польшчы, у вялікай большасці, таксама з`яўляюцца грамадскімі арганізацыямі. Цяпер уявіце наколькі вольнымі ў сваіх творчых памкненнях з`яўляюцца педагогі. Кожны настаўнік можа рэалізавацца як асоба ў сваёй прафесіі. І не дзіва, што маладыя настаўнікі з Беларусі пакідаюць сваю краінуназаўсёды і едуць працаваць у польскія школы. Сярод настаўніц Крынкаўскай школы была, Алеся, якая выехала сюды з Баранавіч. Яе вельмі хваліла войт Казімера.

Мы ўсталявалі знаёмствы, кантакты з польскімі арганізацыямі і можам дапамагчы нашым землякам, напрыклад настаўнікам, якія жадаюць прайсці стажыроўку ў Польшчы, наладзіць кантакты. Гэта датычыцца тых, хто цікавіцца экалогіяй, краязнаўствам, аховай помнікаў даўніны..,

Люблін – горад Уніі

У Люблін прыехалі апоўначы. Шмат хто спаў ужо ў аўтобусе. Расплюшчыўшы вочы, усе ўбачылі казачны горад, заліты святлом. Менавіта казачны, бо быў гэта Стары Горад з касцёламі, замкамі, камяніцамі ў стылі Рэнесанс, брукаванымі вуліцамі. Заначавалі ў гатэлі Ваяводскага Метадычнага Цэнтра.

Раніцой -- сустрэча з прадстаўнікамі люблінскага культурніцкага NGO`s Фонда «Brama Grodska», які размяшчаецца ў Старым Горадзе. Сустрэча аказалася цікавай, карыснай, багатай на кантакты.

У культурную праграму ўваходзіў шпацыр па гораду. Наведалі сярэднявечны замак, музей, старую частку горада, які пражыў стагоддзі.

Пасля абеду -- прыём у гарадской ратушы Любліна і сустрэча з віцэ-прэзідэнтам горада п. Збігневам Вайцэхоўскім.

Згадалі пра Люблінскую Унію, якой спаўняецца ў гэтым годзе 430 гадоў. Нехта з нашых пажартаваў, што «мы жадалі б гэтую Унію скасаваць». Віцэ-прэзідэнт доўга расказваў аб праблемах Любліна, асабліва аб захаванні жамчужыны сусветнай архітэктуры Старога Горада. Люблін хацеў бы падрымліваць цесныя стасункі з беларускімі гарадамі, наладзіць культурныя сувязі. Збігнеў Вайцэхоўскі запэўніў, што нягледзячы на ўсе памкненні цяперашняга кіраўніцтва Беларусі вярнуцца ў мінулае, Беларусь трапіць ў сям`ю еўрапейскіх народаў, зойме тое месца, дзе ўжо калісь была Беларусь і Польшча. Напрыканцы нашага побыту ў Польшчы, 4-5 верасня, мы ўдзельнічалі ў II Агульнапольскім Форуме Няўрадавых Арганізацый і ўбачылі зацікаўленыя адносіны дзяржавы да недзяржаўных арганізацый.

Ул. Скрабатун

«Прывітанне»

Літаратурная старонка

Наш сённяшні госць, добравядомы паэт і гумарыст, наш зямляк і сусед Іван Вільгельмавіч Малец, ці як ён сам піша «Янусь Малец».

Прыводжу факты, якія пацвярджаюць усе вышэйназваныя яго заслугі.

Зямляк-беларус. Лёс пакідаў па свеце, але «дзе закапаны пупок, там і родны куток» – вярнуўся на радзіму, жыве ў сталіцы.

Сусед. 8 лютага 1951 года нарадзіўся ў вёсцы Хрыстова на Пастаўшчыне, а гэта амаль на самай мяжы з Глыбоцкім раёнам.

Гумарыст! Доўгі час працаваў у часопісе сатыры і гумару «Вожык». У 1994 годзе ў серыі «бібліятэчка «Вожыка»» №4(226) выйшаў вершавана-гумарыстычны зборнік «Трава ў вушах».

Паэт. У 1995 годзе ў выдавецтве «Мастацкая літаратура» выйшаў ягоны зборнік «Родны мацярык».

Хто з Масквы, а хто з Растова, ну а я, браткі, з Хрыстова

Зараз Іван Вільгельмавіч шмат піша, праўда, з-за адсутнасці грошай, не выдаецца. Перакладае з польскай мовы. Чытае «Вольнае Глыбокае».

Нядаўна ён даслаў нам пісьмо, у якім чытаем: «Вольнае Глыбокае», трэба сказаць, не гледзячы на асобныя агрэхі цікавае выданне. Імпануе смелая праўдзівая пазіцыя. Ох, як сёння патрэбны такія газеты! На жаль, разумею, што вам вельмі нялёгка. Адно магу пажадаць: мацуйцеся!»

Дзякуем земляку за яго ацэнку нашай працы і шчырыя пажаданні. Трываем і мацуемся, дзякуючы людской падтрымцы, зацікаўленасці нашым выданнем, імкненнем знайсці праўду і зажыць па-чалавечы.

А яшчэ Янусь Малец даслаў нам свае вершы. Простыя, даходлівыя, надзённа-праўдзівыя і адначасова вечна-філасофскія. Іх мы прапануем нашым чытачам у рубрыцы **«Хто з Масквы, а хто з Растова, ну а я, браткі, з Хрыстова».**

* * *

Хто з Масквы, а хто з Растова,
Ну а я, браткі, з Хрыстова.
Што не чулі? І не дзіва:
Як валос у конскай грыве
Ці як бульбін на раллі
Гэткіх вёсак на зямлі.
Я з сялян, не бард салонны
З пысай мёртва-замудронай,
Я з маленства знаю працу
У бацькоў не быў за цацу
І сумлення не аддам
Джынса – штруксавым купцам.

***

Рынак хамства

Анжэлікі, Веры, Жанны,
Марыянны і Сюзанны
Сёння з вокладак у вочы
Лезуць днём і лезуць ноччу,
Лезуць ярка і нахабна,
Агаліўшыся прывабна,
Выстаўляюць цыцкі спрэс –
Супердзеўкі, суперсэкс!
Моладзь лыпае вачыма –
Не прайсці, вядома ж, міма,
Міма кніжак і брашурак,
Дзе такія шуры-муры...
Манькі, Зоські і Адэлі
«Навастрыўшыся» ў мадэлі,
І пабеглі Вольгі, Людкі
За валюту ў прастытуткі.
Дзецюкі ж цягаюць гіры –
Шлях іх ляжа ў рэкеціры...

Што ж прыдумаць нам, спадарства,
Як змагацца з рынкам хамства?

Чорны вечар
(Сумная іронія)

Гэта толькі чорны вечар,
А яшчэ ж наступіць ноч.
Асвятляць дарогу нечым
І па ёй хоць ты не кроч.

Праз гушчар ляжыць дарога,
Па вачах сякуць сцяблінкі.
Ці вядзе яна да Бога,
Гэта вузкая сцяжынка?

І ці правільна іду я?
У душы – святы намер.
Дык няўжо за мной цікуе
Гэтай ноччу нейкі звер?

А за ноччу – будзе ранак,
Будуць людзі весяліцца,
І ў дамы паміж фіранак
Будзе сонца ярка ліцца.

Дык мяне ў тым дні не будзе
Сярод смеху, сярод мар...
І, напэўна, хтось асудзіць:
«Трэба браць было ліхтар»
19-20 верасня 1999 г.

***

Усё для цябе

Усё для цябе, мой народ
Уладныя робяць паны,
А ты кожны дзень, кожны год
Вавёркай у коле маны
Бяжыш і бяжыш, і бяжыш.
Ці лета наўкол, ці зіма,
Пацееш, ад сцюжы дрыжыш,
А шчасця няма і няма.

Усё для цябе, мой народ:
Гарэлку, жавальныя гумкі
Бяздумна закідваў у рот,
Каб меней адольвалі думкі
Пра дом свой, пра свой радавод,
Пра лёс і жыццё чалавека...
У сэрцах – Чарнобыля лёд.
Айчына – пад сцягам-калекам!

Паставіцкія сосны
Фота Ул. Скрабатуна

Бяда

Ляжу і ніяк не засну!
Бывае ж такая бяда...
І вам бы было не дасну,
У рот бы не лезла яда!

Ляжу і ніяк не засну...
Ну колькі ўжо можна цярпець?
Хоць лезь ад бяды на сцяну
Ці раўкні, нібыта мядзведзь.

Ляжу і ніяк не засну.
Ды й радыё штосьці чаўпе!
Пайду на балкон і курну –
Бяда ў мяне: жонка храпе!

Сучасная замалёўка

Праходзіць час.. Знікае век,
Нібыта шумны дождж.
На кухні – змрочны чалавек
Глядзіць на востры нож

«Чарніла» ў шклянцы, згрызак грушы,
Акуркі, дым, мушыны рой..
А звонку ў шыбу б'ецца ружа
Крывавай галавой.

Не прапяю

Я д'яблу гімн не прапяю
І за мільён даляраў.
Хоць і грашу, гарэлку п'ю
І выжываю, здаўшы тару.
Я д'ябал сам? Што ж можа быць..
Але хачу да Бога.
Я іншых не магу вучыць
Як жыць, якой ісці дарогай.
А ёсць жа: вучаць і вядуць
Уладна шлях нам «чэрцаць».
Яны не кураць і не п'юць,
Аднак з чарцей адпетых чэрці!
З-за ўлады кінуць і сям'ю,
Найвышэйшы трон іх мара.
Я д'яблам гімн не прапяю
І за мільён даляраў.

Запытанне
Апалагетам «чыстай паэзіі»

Аб палітыцы што – ні слова?
Што – аб долі людской маўчаць?
Недзе стогне маё Хрыстова
І галосяць крыжы, крычаць!

Не палітыкі-небаракі,
А звычайныя мужыкі
Забываліся там за чаркай,
Адвіталіся на вякі

Не гарэлка труціла душы.
Хоць віноўніца і яна.
Палітычны іх смерч адужаў,
Вымушаючы піць да дна.

Больш не трэба пра дровы думаць
І за пляшку шукаць каня,
Больш не будзе на сэрцы грукаць
Тэлевізараў балбатня

А іх жонкі брыдуць, як цені,
Да магілкаў бугаркоў
Апускаюцца на калені
І нямеюць без слёз, без слоў.

І вісіць, быццам меч, прастора
Пазбірала і гнеў, і страх,
Чалавечыя боль і гора
І па вёсках, і ў гарадах.

Зваротная сувязь «чытач – газета»

Пасля Глыбокага на Канарскія астравы?

GRAN CANARIA - Playa del Inglés

У №6(24) за ліпень 1999 года ў артыкуле «Дакрануцца сэрцам да Радзімы» мы пісалі пра нашу зямлячку Соф'ю Кухта, якая праз 56 год пражывання на чужыне (у Нямеччыне, затым у Галандыі) прыехала ў Глыбокае. Тады і адбылася наша сустрэча з ёй і яе мужам Йогаэсам.

Пасля вяртання з Беларусі, Соф'я з мужам паехалі ў адпачынак на Канарскія астравы. Гэтую паштоўку яны даслалі нам адтуль. Дзякуючы Соф'і, мы і вы, нашы паважаныя чытачы, займелі магчымасць хоць паглядзець на кавалачак райскага вугалка – Канары, куды нам на нашы заробкі ніколі не трапіць.

Нам вельмі прыемна, што зваротная сувязь «чытач – газета» пацíху наладжваецца. Многія чытачы лічаць нашу газету справядлівай, аб'ектыўнай, змястоўнай і цікавай. Ёсць тэлефонныя званкі, слушныя прапановы наконт тэм, шмат сустрэч адбываецца ў нас з людзьмі. Нехта раіць, нехта папярэджвае, нехта клапоціцца пра тое, каб значныя гістарычныя факты не забыліся, а дайшлі да чытача...

І яны даходзяць. Нашу газету чытаюць у Латвіі, у Польшчы, у Канадзе, у Галандыі. Газета распаўсюджваецца па ўсёй Беларусі. Жыхары рэгіёна і нашага раёна з нецярпеннем чакаюць часу, калі можна было б аформіць падпіску. Але ёсць людзі, якія нават баяцца ўзяць газету ў рукі, быццам яна, якая заразная, тлумачачы, быццам яна – орган БНФ. Але пры чым тут БНФ, калі газета прыватная? І ўсё ж прыхільнікаў газеты нашмат больш. Тыраж выдання невялікі і ўсім жадаючым яго не хапае. Газету перадаюць з рук у рукі, перачытваюць найбольш цікавыя артыкулы.

Наша сувязь з чытачом мацуецца. Мы працуем, стараючыся выконваць сваю работу якасна. У гэтым дапамагаеце нам усе Вы, паважаныя чытачы.

Супрацоўнікі «Вольнага Глыбокага».

У нашым жыцці ёсць шмат сітуацый, якія перасцерагаюць і павучаюць нас. Толькі хто хоча слухаць тыя павучанні?! Сённяшняя замалёўка беларускага празаіка Івана Антонавіча Брыля «Кар'ера», якую мы прапануем у рубрыцы «Жыццё, якое яно ёсць», яшчэ адно сведчанне не толькі таленту гэтага пісьменніка, але і празорлівасці, з якой ён глядзеў у будучыню паўтара дзесяткі год назад. Тое, што ён пісаў даўно, – тыповыя вобразы, тыповыя абставіны і сітуацыі – мае месца, на жаль, і сёння.

Кар'ера

Дзяціна, якога адмалку называлі дзеля смеху Пётр Пятровіч, у буржуазнай Польшчы пяць год сядзеў у турме «за камуну», у час вайны быў у партызанах, а пасля вызвалення – з вельмі лёгкай рукі мясцовага начальства – узышоў на цярністую сцяжынку кіруючай работы.

Амаль няграматнага хлопца прызначылі спачатку старшынёй раённай канторы Дзяржбанка, затым загадчыкам нарыхтоўчай канторы, пасля старшынёй сельсавета, і, нарэшце, найбольш жорсткае рашэнне – старшынёй сельпо.

Кіруючы банкам, Пётр Пятровіч толькі падпісваў паперкі, якія б не падсоўвалі, вельмі цьмяна ўяўляючы значэнне большасці дакументаў.

– Што ты мне тута ярундовіну гародзіш, – грымеў ён на бухгалтара. – Я падпісаў – і ўсё. А мала табе аднаго разу – у другі падпішу!..

У нарыхтоўчай канторы ён сам, і вельмі ахвотна, быў падчас грузчыкам, дапамагаў сваім хлопцам.

Будучы старшынёй сельсавета, збіў аднаго дэпутата. Слухалі на бюро райкама.

– Ну, я ж усё-ткі яго начальнік, – апраўдваўся Пётр Пятровіч.– Усе мы ўжо сабраліся, сядзім, чакаем яго. Раз паслаў за ім, другі – не ідзе. Сам пайшоў. Сядзіць, гад, зацірку возіць. Ну, узяў я тую міску ды і надзеў яму на галаву. Падумаеш, гэтак ужо зняважыў!..

У сельпо Пётр Пятровіч вельмі хутка абрабіўся. Не так сам, як памочнікі памаглі.

І вось ён памёр недзе далёка. Падпольшчык, партызан, **ды і хлопец, нарэшце, няпрэнны, калі б яго не падымалі без меры і патрэбы.**

Сяргей Кавалёў.

Што такое дэмакратыя?

У свой час Лешэк Калакоўскі ў сваім вядомым эсэ пра сацыялізм даў яго азначэнне. Я выкарыстаю яго прыём у вызначэнні дэмакратыі.

Не можа лічыцца дэмакратычным грамадства, у якім улады ігнаруюць вострыя патрэбнасці сваіх грамадзян; дзе рабочыя і служачыя месяцамі не атрымоўваюць зарплату, а пенсіянеры – пенсію; дзе грамадзяне не забяспечаны надзейнай прававой абаронай; дзе захоўваецца ўсёўладдзе чыноўнікаў, а дзяржаўны апарат наскрозь карумпіраваны; дзе захоўваецца сярэдневяковая сістэма прымацавання насельніцтва да пастаяннага месца жыхарства, называемага прапіскай;дзе ў турмах асуджаных паміраюць ад цеснаты, духаты і недаядання; дзе СМІ падзелены паміж некалькімі манапольнымі групіроўкамі; дзе слова «дэмакрат» лічыцца самай распаўсюджанай лаянкай.

БелаПАН

Глыбоцкі прадказальнік

Напэўна ўсе чулі пра слыннага прадказальніка Мішэля Настрадамуса, які жыў чатыры стагоддзі таму назад у Францыі. Ён нешта там прадказваў у зашыфраванай форме, а разумныя мужы ламаюць і сёння галаву, як бы гэта дапасаваць нейкі факт гісторыі да яго мудрагелістых прароцтваў.

Глыбачане – не ў лапці абутыя. Быў і ў нас свой прадказальнік, які не «мудрыў лукава», а казаў прама тое, што некалі будзе. ..

Гэтую гісторыю я пачуў у 1995 годзе ад аднаго з жыхароў нашага горада. Прайшло ўсяго нейкіх паўгода, як быў абраны першы прэзідэнт Беларусі і старажылы згадалі, што нехта, некалі, штосьці такое ўжо прадказваў.

Пётра Глаўніцкі, які жыў у Глыбокім на Віленскай вуліцы, дзесь побач з «легендай» цяперашняга глыбоцкага гандлю– «зялёным» магазінам, быў у чымсьці чалавекам незвычайным.

На вуліцы сонца, а ён каа суседзям:

– Стагуйце, людзі, сена– будзе дождж!

– Ды ты, Пётра, глянь,– кажуць яму,– на небе ні хмаркі!

– Кажу вам, будзе дождж!

І сапраўды, праз колькі часу, захмарыцца неба, пачынаюцца грымоты, маланкі, ідзе дождж... Ці ўзімку – мароз градусаў пад трыццаць, а ён сцвярджае: «Заўтра будзе адліга». І так было.

Калі прадказанне надвор'я для спрактыкаванага жыццём чалавека нечаму падасца справай не вельмі складанай (проста трэба ведаць народныя прыкметы), то той, можа, і мае рацыю.

Было іншае, якое нельга аднесці да дасведчанасці жыцця. Гэта была звышрэальнасць..

Яшчэ за «польскім часам», за шмат год да пачатку Другой сусветнай вайны, Пётра Глаўніцкі прадказваў глыбачанам, што *з'явіцца другі Напалеон, які навалаю пойдзе на Маскву і шмат жыдоў загіне».* Тое спраўдзілася. Неўзабаве ў Еўропе паўстала асоба Адольфа Гітлера, якая шмат прынесла пакутаў не толькі яўрэям, але і мільёнам людзей іншых нацыянальнасцяў.

А вось сэнс іншага яго прадказання для тых яго сучаснікаў, хто дажыў да нашых дзён, стала зразумелым толькі пяць гадоў назад.

Пётра Глаўніцкі гаварыў:

«Беларусь стане самастойнай незалежнай краінай, але мы да гэтага не дажывём (яго пакаленне)... І выберуць беларусы свайго Цара, і гэты Цар прадасць беларусаў чужынцам... Расія разваліцца, ад яе застанецца сем губерняў... Масква зарасце крапівай...»

Пётра Дзяменцьевіч Глаўніцкі пражыў звычайнае жыццё. Нарадзіўся каля 1886 года. Працаваў рабочым у Сакт-Пецярбургу, потым вярнуўся ў Глыбокае, шчыраваў на будаўніцтве чыгункі Паставы – Беразвеч. На ўласным кані вазіў пясок і жвір. Пабудаваў у Глыбокім дзве хаты. Адну здаваў яўрэям пад школу. У 1939 годзе пасля ўстанаўлення савецкай улады, як уласнік дзвюх хат трапіў у лік кулакоў і ледзь не быў высланы ў Сібір. Аднак, ён змог даказаць уладам, што грошы на будаўніцтва нажыў сумленнай працай. У вайну фашысты расстралялі яго сына.

Апошнія гады свайго жыцця Пётра Глаўніцкі разам з жонкай правёў у Глыбоцкім інтэрнаце для састарэлых, дзе і памёр прыкладна ў 1963 годзе.

Ул. Скрабатун

Апавяд

Вечная камандзіроўка

Вось ужо два гады, як пяцігадовая Леначка жыве без таты. Яна нават не памятае яго. На фотаздымку ён малады, прыгожы з маці ў абдымку, але для яе, Лены, ён проста чужы дзядзька. Леначка не памятае яго рук, яго жывой ўсмешкі, гутаркі. І наогул, ёй здаецца, што маці хлусіць, калі кажа, што тата ніколі не вернецца, што ён утапіўся, што пахавалі яго.

Як ён мог утапіцца, калі ёсць яна, яго дачушка Леначка, якой патрэбны моцныя татавы рукі? Як ён мог утапіцца, калі ёсць яго жонка, яе, Леначкі, мама, якой так неабходны яго пацалункі? Леначка ўжо вялікая і добра ведае, што тата і мама павінны цалавацца, каб жыць у згодзе. З кім будзе цалавацца яе мама?

Як мог утапіцца тата, калі ёсць яго маці, яе, Леначкі, бабуля, якая так нудзіцца без сына?

Як мог утапіцца тата, калі ўсе астатнія таты жывуць? Не ўтапіўся ён. Проста паехаў у далёкую камандзіроўку, як ездзіць бацька яе равесніцы Люсі. Ад'язджае і вяртаецца. Мусіць, недалёка ад'язджае. А яе, Леначчын тата, паехаў за трыдзевяць зямель, у трыдзесятае царства, як у той казцы. Паехаў, але абавязкова вернецца. Вось будзе пацеха з мамы, калі яна нечакана ўбачыць яго на парозе. Во пасмяецца тады з яе Леначка!..

Дзяўчынка ўсміхнулася, зручней уладкавалася на падкладзенай пад галоўку ручцы. Заплюшчыла вочкі, пачала лічыць да дзесяці, збілася... Не магла заснуць. Хацела дачакацца маму: яна паехала некуды і яшчэ не вярнулася.

Хоць бы яе ў якую камандзіроўку не адправілі, а то спраўляйся тады па гаспадарцы з бабуляй удваіх. Леначка затаіла дыханне, прыслухалася да цішыні. Так хацелася пачуць лёгкія маміны крокі, яе мяккі ласкавы голас: "Спі, маё птушанятка", адчуць яе пахучую далонь на шчочцы...

За сцяной цяжка ўздыхала, размаўляла ў паўголаса сама з сабой бабуля Насця. Леначка прызвычаілася да яе размоў, слёз, стогнаў. Бабуля, горш за дзіця малое, ніяк не магла дачакацца Леначчынага бацькі з камандзіроўкі...

На наступны год Леначка пойдзе ў першы клас.

-- Хоць бы тата да таго часу вярнуўся. Так хораша будзе ісці паміж мамай і татам, узяўшы іх за рукі!

Мама навучыла Леначку чытаць і пісаць крыху. Бабуля казак нарасказала – у галаве не змяшчаюцца. Ужо і сшыткі купленыя ляжаць, і сукенка новая. З наступнай палучкі мама абяцала купіць прыгожыя стужкі і заколкі бліскучыя...

Начную цемру прарэзала святло аўтамабільных фар. Яно праслізнула над ложкам Леначкі, над шафай і ўпёрлася ў дыван на суседняй сцяне. Хлопнулі дзверцы...

Сэрца Леначкі затрапятала ад радасці: "Мамачка прыехала! Я хуценька засну, каб яна не хвалявалася. Прыйдзе, паглядзіць, пацалуе, а заўтра раскажа, дзе была..." Напружанне ад доўгага чакання раптоўна спала. Дзяўчынка ўтачылася ў коўдрачку, як мышаня ў норку... Нецярплівы сон, нібы цацку, адбіраў у яе дзённыя ўражанні і ўспаміны і клапатліва ахінаў стомленае за дзень дзіцячае цельца.

Леначка не адчувала калюча-рванай цішыні, якая запаланіла наваколле, прымусіўшы сцішыцца шапаткую восень. Яна не чула крокаў, якія крадком набліжаліся да хаты. Леначка пачула толькі настойлівы стук у дзверы.

-- Мамачка прыйшла, – з гэткай думкай яна заснула... Сярод пужліва-чорнай бязмежнай цішыні ля самых дзвярэй стаяла панурая Смерць. Яна прыйшла сказаць, што забра а ў вечную камандзіроўку маму Леначкі.

-- Дзяўчынка не ведала, што заўтра прачнецца сіратой.

Г. Сутула

Гэта цікава

●Чалавечы мозг складаецца з 10 мільярдаў нервовых клетак і можа запамінаць 86 мільёнаў адзінак інфармацыі. Кожную секунду ў галаўным мозгу адбываецца каля 100 тысяч хімічных рэакцый.

●На працягу сутак чалавек робіць каля 20 тысяч крокаў. За год -- 7 мільёнаў, за 70 год -- амаль 500 мільёнаў. Гэта шлях прыкладна ў 348 тыс. км. і роўны адлегласці ад Зямлі да Месяца. За 70 год жыцця чалавек мог бы 9 разоў абысці зямны шар.

●Сацыёлагі падлічылі, што жонка, якая даглядае двух дзяцей і мужа, на працягу года мые нажы, лыжкі і відэльцы 18 тысяч разоў, талеркі -- 13 тысяч, кубкі -- 8, бутэлькі -- 3 тысячы разоў. А яна ж яшчэ ходзіць на працу.

●30-я ўгодкі свайго кіравання лівійскі лідэр Кадафі адзначыў прэзентацыяй звышсучаснага хуткаснага аўтамабіля з красамоўнай назвай «Лівійская ракета». Сцвярджаюць, што гэты шэдэўр стварыў сам палкоўнік Кадафі. Плануецца пабудаваць адмысловы завод магутнасцю да 150 тысяч машын штогод.

●Амерыканец Біл Гейтэ, кіраўнік фірмы «Майкрасафт», геній праграмавання і маркетынга, самы багаты чалавек планеты. Яму 43 гады. Яго маёмасць складае 90 млрд. долараў. Прыбыткі ўвесь час растуць. Яны параўноўваюцца з валавым нацыянальным даходам такіх краін, як Ізраіль, Перу, Фінляндыя, Балгарыя разам узятыя.

Царква ля вёскі Дзедзіна па дарозе на Галубічы.

Да 2000-годдзя хрысціянства

Не хлебам адзіным жыве чалавек

Люби, душа, господне слово, терпенье разуму внушай
И веру, вместе с Божьей кровью,через причастье принимай.
И лжи, и зла полно на свете -- себя ничем не искушай
Живи и помни: добродетель -- бальзам души и вечный рай.
За всё: за слёзы, за везенье, за радость, счастье, за печаль
Благодари лишь отреченьем от язв земных. Ведь их не жаль.
Утешь себя строкой молитвы, за всё, что есть--благодари.
Не будь, душа, как поле битвы --и к ней потянутся Миры.
Века проходят, гибнут власти -- для многих характерно мест,
За все грехи людей, их страсти Господь несёт тяжёлый крест.
Путь возрожденья, избавленья прошли десятки, сотни, рать.
Коль согрешили--на колени -- Отец--Бог всех готов прощать!

Г. Бялята.

Сацыялагічнай службай **«Зеркало»** кампаніі БелаПАН праведзена чарговае апытанне **600** жыхароў Мінска. Галоўнае месца займала пытанне аб стварэнні Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі. Мінчанам, якія выступаюць супраць саюза (а такіх **51%**), прапанавалі адказаць: «у сувязі з чым Вы **не падтрымліваеце** стварэнне саюзнай дзяржавы?» Адказы размеркаваліся наступным чынам:

1. Беларускія хлопцы будуць вымушаны служыць у «гарачых» кропках Расіі.	45%
2. Беларусь страціць дзяржаўны сувернітэт.	44%
3. Затрымкі з выплатай зарплат і пенсій павялічацца.	38%
4. Інфляцыя вырасце.	35%
5. Беларусь ператворыцца ў правінцыю Расіі.	34%
6. Падаражэюць тавары.	31%
7. Беларусь страціць сваю нацыянальную самабытнасць, культуру, мову.	31%
8. У Беларусь прабярэцца расійская мафія.	5%
9. Эканоміка краіны стане больш мілітарызаванай, у Беларусі можа з`явіцца ядзерная зброя, узрасце ваеннае супрацьстаянне Захаду.	22%
10. У Беларусь хлыне расійскі бізнес і скупіць усе прадпрыемствы.	19%
11. З`явяцца праблемы з працаўладкаваннем.	10%
12. Нешта яшчэ.	6%
13. Цяжка адказаць.	9%

Мінчанам было прапанавана таксама адказаць на пытанне «Ці маюць месца, на Ваш погляд, у Беларусі наступныя з`явы?»

Адказы дадзены ў працэнтах.	Так	Не
1. Раскраданне дырэктарамі, старшынямі, чыноўнікамі і г.д. дзяржаўнай, калгаснай уласнасці.	53	28
2. Хлусня, падман насельніцтва РБ з боку прадстаўнікоў заканадаўчай і выконваючай улад.	53	26
3. Парушэнне правоў чалавека	49	32
4. Карупцыя ў вышэйшым кіраўніцтве краіны.	47	28
5. Судзебныя ганенні па палітычных матывах.	33	33
6. Пагроза жыцця апазіцыйным палітыкам.	21	29
7. Выкананне беларускімі чыноўнікамі заданняў расійскіх спецслужбаў.	16	22
8. Падрыўная дзейнасць заходніх спецслужбаў.	14	22
9. Перашкоды дзейнасці Лукашэнку з боку апазіцыі.	13	30
10. Небяспека змовы супраць Лукашэнкі.	11	25
11. Перашкоды дзейнасці Лукашэнку з боку чыноўнікаў, мясцовых улад.	9	30

Мінчане рэальна ацэньваюць сітуацыю. Акрамя прыведзеных адказаў, некаторыя запісвалі ў анкетах такія з`явы «як неаб`ектыўная ацэнка падзей дзяржаўнымі сродкамі масавай інфармацыі», «супярэчлівасць заканадаўства», «мэтанакіраваная дэградацыя народа».

Небяспеку аб`яднання з Расіяй адчуваюць і многія жыхары іншых гарадоў і рэгіёнаў. Бяда ў тым, што народам толькі прыкрываюцца, а слухаць яго ніхто не хоча.

Радкі з канвертаў

Гісторыя на вуліцах горада

Хто сказаў, што наша камуністычна-ідэалагічная гісторыя адышла ў небыццё і мы жывём у дэмакратычным грамадстве?

Гістарычная недарэчнасць, непаразуменне -- маўзалей Леніна ў Маскве каменнай глыбай лезе ў вочы прыезджым і наганяе страх на былую, яшчэ жывую наменклатуру. Душа правыдара, як непрыкаяная вітае паміж раем і пеклам, не знаходзячы спачынку і сатанеючы ад крывавых сцэнарыяў рэальнасці, распрацаваных і пушчаных на ідэалагічны «канвеер» самім правадыром. Згадзіцеся, большага пакарання, чым застацца непахаваным, знаходзячыся паміж небам і зямлёй, прыдумаць цяжка, але іншага наш Ільіч, відаць, не заслужыў.

У невялічкіх раённых гарадках былое камуністычнае наследдзе, занатаванае ў назвах вуліц, плошчаў, завулкаў, прэ за вярсту, выклікаючы горкую ўсмешку. Галоўная вуліца ў Глыбокім -- Леніна. Другая па важнасці -- Савецкая. Немалаважная акалічнасць тут тая што, савецкая ўлада пачыналася з судоў, турмаў, расстрэлаў. Савецкая вуліца ў Глыбокім поўнае адлюстраванне тых падзей -- пачынаецца судом, заканчваецца вязніцай. Ёсць у горадзе і «паслядоўнікі» сістэмы -- вуліцы Піянерская, Камсамольская.

Суседні Браслаў таксама сустракае Савецкай вуліцай. Паварочваю направа, трапляю ў «абдымкі» строгай назвы «жалезнага» Фелікса Дзяржынскага. Далей ідзе Юбілейная. Не здзіўлюся, калі непадалёк будзе Піянерская. Так яно і сталася. Адно добра -- асфальт гладкі, паважаюць, значыць,у нас гістарычныя імёны і асобы. І раптам налева ад магазіна, вузенькая, у калдобінах, без паху асфальта, вуліца... Нізашто не здагадаецеся чыя: Дзям`яна Беднага. Як быў бедны, нікчэмны інтэлігент і пісьменнік, так і вуліца яму адпаведная, па заслугах.

Гарадскія ўскрайкі, упрыгожаныя новабудоўлямі, называюць зараз, згодна модзе, імёнамі і прозвішчамі знакамітых землякоў. Мне, да прыкладу, прыемней было б жыць на вуліцы Скарыны, чым на Леніна. І ўсё ж спадзявацца на поўнае адраджэнне нельга. Некаторыя «дэмакраты» зноў упадаюць у крайнасці і распачынаюць спіс імянных палёў. За працу на іх калгаснікам плацяць на 10% больш, чым за работу на звычайных палях. І гэта ў нас, на Беларусі. Хоць палі няхай будуць з прывілеямі, калі чыноўнікі страчваюць іх.

Калі паразважаць, то хто быў нічым, той стаў сёння апазіцыянерам, хто быў усім -- пайшоў у вертыкальшчыкі, застаўшыся ўсім. Гістарычнае развіццё грамадства, як вядома, ідзе па спіралі. Перш чым падняцца на віток вышэй, трэба на паўвітка спусціцца назад. Вось у гэтае «назад» мы і вярнуліся. Хто сказаў, што камуністычна-ідэалагічная гісторыя адышла ў нябыт? Не адышла. Яна пераўтварылася ў нашу рэальнасць.

Т. Альшэўскі,
Шаркоўшчынскі раён.

Ці смех, ці грэх: ну што ты зробіш?! Якраз на трынадцатым кіламетры заглох матор. Закасвай рукавы, шукай прычыну непаладкі. Ды яшчэ ў газету трапіш. І не вер ты пасля гэтага ў тое, што лічба «13» нешчаслівая.

Мінімум, але своечасова?

Я скончыла тэхнікум, атрымала дыплом аб заканчэнні універсітэта, працую ў сістэме адукацыі і да кастрычніцкага павелічэння «мінімалкі» атрымоўвала ажно 9 млн. 700 тыс. рублёў. Гэта кожны дзень я зарабляла па 454 тыс. (22 рабочыя дні ў месяц). Калі падзяліць гэту суму на 8 гадзін працы, то за гадзіну разумовага напружання дзяржава плаціла цэлых 56 тыс. рублёў, кошт адной буханкі хлеба і то з нацяжкай. Што я магла купіць на 454 тысячы? Літр кефіру, дзве бутэлькі малака, хлеб, батон, паўдзесятка яек, грамаў 300 смятаны, 200 грамаў каўбасы, можа невялічкую сялёдку. Скажаце, на адну хопіць. Але гэтых 454 тысяч павінна хапіць на дзень і двум маім дзецям, якія пакуль не зарабляюць. Калі раздзяліць тыя прадукты на траіх, атрымоўваецца -- нюхаць нюхалі, а ніхто не наеўся. І калі пішуць «няхай лепш мінімум, але своечасова», робіцца брыдка і ад тых слоў, і ад «клопату» дзяржавы, і ад саміх сябе, што не можам дабіцца годнага жыцця.

Я. Астравец

Няхай розум Ваш будзе светлым, а справы -- шчырымі!

"ВОЛЬНАЕ ГЛЫБОКАЕ"
Незалежная рэгіянальная газета.
Заснавальнік : Уладзімір Скрабатун
Рэдактар: Галіна Сутула
Юрыдычны адрас: BELARUS, 211800, г. ГЛЫБОКАЕ, вул. Маскоўская, 121
Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання № 1099, выдадзена Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па друку 25 верасня 1998 года.
Газета выходзіць два разы на месяц. Аб`ём -- друкаваны аркуш. Наклад 1000 паасобнікаў. Друк афсетны. Падпісана ў друк 4лістапада 1999 г. у 16.00. Замова ....
Меркаванні рэдакцыі і аўтара могуць не супадаць.